

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННО-ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ**

**ВИТЯГ З РЕКОМЕНДАЦІЙ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

3 жовтня 2025 року

м. Хмельницький

№ 72/26-рк/к

Про припинення дій, які містять
ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції,
усунення причин виникнення цього порушення
і умов, що йому сприяють

Адміністративна колегія Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення), за результатами проведеного дослідження ринку надання ритуальних послуг для населення, на предмет додержання вимог законодавства про захист економічної конкуренції,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) На виконання доручення Голови Антимонопольного комітету України від 08.01.2025 № 13-01/6 Південно-Західним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) здійснено контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції у сфері ритуальних послуг.
- (2) З метою забезпечення виконання покладених на Відділення завдань, керуючись статтями 3, 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, на адресу виконавчого комітету Нетішинської міської ради Хмельницької області було направлено лист про надання інформації від 31.01.2025 № 72-02/368е.

2. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (3) Дії виконавчого комітету Нетішинської міської ради Хмельницької області щодо визначення фізичної особи-підприємця Поліщука Миколи Васильовича виконавцем необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг у м. Нетішин, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної

конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до недопущення конкуренції на ринку ритуальних послуг.

3. ОРГАН, МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ЯКОМУ НАДАЮТЬСЯ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- (4) Виконавчий комітет Нетішинської міської ради Хмельницької області (далі – ВК Нетішинської МР) *(інформація з обмеженим доступом)*.
- (5) Систему та гарантії місцевого самоврядування в Україні, засади організації та діяльності, правового статусу і відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування визначає відповідно до Конституції України Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні».
- (6) Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.
- (7) Згідно з абзацом п'ятим частини першої статті 5 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» система місцевого самоврядування включає виконавчі органи сільської, селищної, міської ради.
- (8) Відповідно до частин першої та другої статті 11 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад є їх виконавчі комітети, відділи, управління та інші створювані радами виконавчі органи. Виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах рад є підконтрольними і підзвітними відповідним радам, а з питань здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади - також підконтрольними відповідним органам виконавчої влади.
- (9) Частиною першою статті 16 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено, що органи місцевого самоврядування є юридичними особами і наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.
- (10) Відповідно до частини першої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів щодо демонополізації економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється, в тому числі, органами місцевого самоврядування.
- (11) Отже, дія Закону України «Про захист економічної конкуренції» поширюється на діяльність ВК Нетішинської МР щодо реалізації державної політики у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму, здійснення заходів, які сприяють розвитку конкуренції.

4. НОРМАТИВНО – ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (12) Згідно з частиною другою статті 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.
- (13) Частиною третьою статті 140 Конституції України регламентовано, що місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому

законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи.

- (14) Відповідно до підпункту 11 пункту «а» статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать власні (самоврядні) повноваження щодо забезпечення утримання в належному стані кладовищ, інших місць поховання та їх охорони, крім випадків, передбачених статтею 23¹ Закону України «Про поховання та похоронну справу».
- (15) Згідно зі статтею 40 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виконавчі органи сільських, селищних, міських рад, крім повноважень, передбачених цим Законом, здійснюють й інші надані їм законом повноваження.
- (16) Організація надання ритуальних послуг в Україні врегульована, зокрема:
 - Законом України «Про поховання та похоронну справу» (далі - Закон);
 - Наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709, яким затверджено:
 - Типове положення про ритуальну службу в Україні (далі – Типове положення);
 - Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за №1111/9710 (далі - Необхідний мінімальний перелік послуг);
 - Необхідний мінімальний перелік вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1112/9711 (далі - Необхідний мінімальний перелік вимог);
 - Порядок утримання кладовищ та інших місць поховань, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1113/9712 (далі - Порядок утримання кладовищ та інших місць поховань);
 - Єдиною методикою визначення вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, затвердженою наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 194, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 18.03.2004 за № 338/8937.
- (17) Згідно зі статтею 1 Закону *поховання* - діяльність відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у межах повноважень, визначених цим Законом, а також суб'єктів господарювання, спрямована на:
 - забезпечення належного ставлення до тіла (останків, праху) померлого;
 - забезпечення права громадян на захоронення їхнього тіла відповідно до їх волевиявлення, якщо таке є;
 - створення та експлуатацію об'єктів, призначених для поховання, утримання і збереження місць поховань;
 - організацію і проведення поховань померлих та/або загиблих (далі - померлих);
 - надання ритуальних послуг, реалізацію предметів ритуальної належності.
- (18) У статті 2 Закону наведені терміни, які вживаються в такому значенні, зокрема: *місце поховання* - кладовище, крематорій, колумбарій або інша будівля чи споруда, призначена для організації поховання померлих; *поховання померлого* - комплекс заходів та обрядових дій, які здійснюються з моменту смерті людини до поміщення труни з тілом або урни з прахом у могилу або колумбарну нішу, облаштування та утримання місця поховання відповідно до звичаїв та традицій, що не суперечать законодавству; *ритуальні послуги* - послуги, пов'язані з організацією поховання та облаштуванням місця поховання.
- (19) Відповідно до частини п'ятої статті 8 Закону органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи в межах своєї компетенції:
 - вирішують відповідно до закону питання про відведення земельних ділянок для організації місць поховання;

- забезпечують будівництво, утримання в належному стані та охорону місць поховання;
 - створюють ритуальні служби;
 - вирішують питання про надання за рахунок коштів місцевих бюджетів ритуальних послуг у зв'язку з похованням самотніх громадян, ветеранів війни та праці, а також інших категорій малозабезпечених громадян; про надання допомоги на поховання померлих громадян в інших випадках, передбачених цим Законом;
 - здійснюють контроль за дотриманням законодавства стосовно захисту прав споживачів у частині надання суб'єктами господарювання ритуальних послуг та реалізацією ними предметів ритуальної належності;
 - здійснюють інші повноваження, передбачені цим та іншими законами.
- (20) Згідно з частиною шостою статті 8 Закону для організації (утворення), будівництва, утримання в належному стані та охорони місць поховання сільські, селищні, міські ради можуть створювати спеціалізовані комунальні підприємства.
- (21) Відповідно до статті 23 Закону, а також відповідно до положень пункту 1.1 Порядку утримання кладовищ та інших місць поховань для розміщення місця поховання рішенням уповноваженого органу в установленому законом порядку відповідному спеціалізованому комунальному підприємству, установі, організації в постійне користування надається земельна ділянка. Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад забезпечують планування та впорядкування території місць поховання згідно з генеральними планами забудови відповідних населених пунктів та іншої містобудівної документації з дотриманням обов'язкових містобудівних, екологічних та санітарно-гігієнічних вимог. Орган місцевого самоврядування може прийняти рішення про часткове або повне припинення поховання померлих (закриття) кладовища в разі, якщо на території кладовища немає вільних місць для облаштування нових могил (колумбарних ніш), а поховання померлих можливе лише на місцях родинного поховання або шляхом підпоховання в могилах за згодою користувачів місць поховання відповідно до статті 25 цього Закону.
- (22) Згідно зі статтею 25 Закону після здійснення поховання померлого виконавцю волевиявлення померлого або особі, яка взяла на себе зобов'язання поховати померлого, як користувачу місця поховання (користувачу місця родинного поховання) спеціалізованим комунальним підприємством (а в разі його відсутності - виконавчим органом сільської, селищної, міської ради) видається відповідне свідоцтво, зразок якого затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства. На могилах (місцях родинного поховання) можуть встановлюватися намогильні споруди, склепи за індивідуальним замовленням у межах, встановлених для могили (родинного поховання). Встановлені намогильні споруди, склепи реєструються спеціалізованим комунальним підприємством (а в разі його відсутності - виконавчим органом сільської, селищної, міської ради) у книзі обліку намогильних споруд, форму якої затверджує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.
- (23) У відповідності до статті 27 Закону кожне поховання та перепоховання померлих реєструється спеціалізованим комунальним підприємством (а в разі його відсутності - виконавчим органом сільської, селищної, міської ради), державною установою або державним підприємством, що належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері соціального захисту ветеранів війни (у разі поховання на Національному військовому меморіальному кладовищі), у книзі реєстрації поховань померлих, форма якої встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.
- (24) Згідно зі статтею 28 Закону землі, на яких розміщені місця поховання, є об'єктами права комунальної власності, крім випадків, передбачених статтею 23¹ цього Закону, і не підлягають приватизації або передачі в оренду.
- (25) Тобто, лише комунальні ритуальні служби можуть утримувати місця поховання.

- (26) Таким чином, положеннями чинного законодавства у сфері ритуальних послуг не передбачена можливість визначення органом місцевого самоврядування виконавцем з обслуговування і утримання кладовищ суб'єкта господарювання приватної форми власності. Чинне законодавство у сфері ритуальних послуг передбачає надання органом місцевого самоврядування земельної ділянки для розміщення місць поховання саме спеціалізованому комунальному підприємству, установі, організації.
- (27) Відповідно до статті 9 Закону *ритуальні служби - спеціалізовані комунальні підприємства*, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, передбаченим пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону. Ритуальні служби можуть також надавати ритуальні послуги, не передбачені необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності, виготовляти предмети ритуальної належності. Тарифи щодо оплати таких послуг та предметів ритуальної належності встановлюються в межах, визначених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.
- (28) Згідно з частиною першою статті 10 Закону надання ритуальних послуг відповідно до Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону, здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності. Вартість таких послуг встановлюється в порядку і в межах, встановлених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.
- (29) Відповідно до статті 12 Закону особа, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідоцтва про смерть звертається згідно із статтею 8 цього Закону до сільського голови, або ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання. Ця особа має право вибирати виконавців послуг серед суб'єктів господарської діяльності, які уклали договори із сільським головою або ритуальною службою про надання цих послуг.
- (30) Ритуальні послуги надаються за плату згідно з договором-замовленням, крім випадків, передбачених законом.
- (31) Виконавець може надавати ритуальні послуги, визначені необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг. Цей перелік затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.
- (32) Відповідно до Необхідного мінімального переліку послуг до такого переліку послуг належать:
- Оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання.
 - Оформлення свідоцтва про поховання.
 - Копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили).
 - Монтаж та демонтаж намогильної споруди при організації під поховання в існуючу могилу.
 - Кремація тіл померлих.
 - Поховання та підпоховання урни з прахом померлих у колумбарну нішу, в існуючу могилу, у землю.
 - Зберігання урн з прахом померлих у крематорії.
 - Організація відправлення труни з тілом чи урни з прахом померлого за межі України.
 - Запаювання оцинкованої труни.
 - Замощення урни з прахом померлого в колумбарну нішу.
- (33) Ритуальні послуги згідно із зазначеним переліком надаються або безпосередньо ритуальною службою відповідної територіальної громади, або суб'єктами господарювання,

що уклали договір про надання ритуальних послуг з ритуальною службою або сільським головою.

- (34) Згідно з пунктом 3 Типового положення ритуальна служба здійснює організацію поховання померлих і надання ритуальних послуг відповідно до статей 9, 10, 12 Закону.
- (35) Виходячи із пункту 4 Типового положення, основними завданнями ритуальної служби в Україні є: здійснення організації поховання померлих і надання передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та ритуальних послуг, не передбачених цим переліком, а також реалізація предметів ритуальної належності.
- (36) Відповідно до пункту 5 Типового положення ритуальна служба відповідно до покладених на неї завдань зобов'язана, зокрема, укладати договори-замовлення на організацію та проведення поховання; організовувати поховання померлих згідно з договорами-замовленнями; організовувати виконання роботи з благоустрою місць поховань відповідно до кошторису; забезпечувати функціонування місць поховань відповідно до порядку, визначеного відповідним виконавчим органом сільської, селищної та міської ради, згідно зі статтею 23 Закону.
- (37) Пунктами 8 та 8.1. Типового положення регламентовано, що ритуальна служба забезпечує укладання договорів із суб'єктами господарювання в такому порядку, зокрема, суб'єкт господарювання, що виявив бажання працювати на ринку ритуальних послуг, має подати до територіальної ритуальної служби відповідну заяву щодо укладання договору про надання ритуальних послуг на ім'я її керівника та долучити до заяви (засвідчені у встановленому порядку копії) такі документи:
 - копію довідки про включення до ЄДРПОУ для юридичної особи або довідки про присвоєння ідентифікаційного номера для фізичної особи;
 - копію свідоцтва про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності;
 - перелік послуг, що пропонуються для надання суб'єктом господарювання;
 - режим роботи та номер телефону.
- (38) Тобто, суб'єкти господарювання, що виявили бажання працювати на ринку ритуальних послуг, зобов'язані укласти із ритуальною службою відповідної територіальної громади або із сільським головою договір про надання ритуальних послуг.
- (39) Таким чином, суб'єкти господарювання мають право здійснювати господарську діяльність на ринку ритуальних послуг лише за наявності укладеного договору з ритуальною службою або сільським головою про надання ритуальних послуг. Тобто, здійснення суб'єктами господарювання господарської діяльності з надання ритуальних послуг обмежено необхідністю укладання ними зазначеного договору.
- (40) З огляду на зазначене, згідно з положеннями чинного законодавства органи місцевого самоврядування зобов'язані забезпечити виконання вимог законодавства щодо організації діяльності в галузі поховань та похоронної справи, що включає в себе забезпечення надання населенню ритуальних послуг відповідно до Необхідного мінімального переліку послуг та за вартістю, встановленою в порядку і в межах, встановлених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.
- (41) Організація надання ритуальних послуг органами місцевого самоврядування, з метою уникнення ущемлень прав споживачів, а також підтримки у належному стані благоустрою відповідної територіальної громади, здійснюється, зокрема, шляхом створення спеціалізованих комунальних підприємств з надання ритуальних послуг – ритуальних служб або шляхом укладання договорів про надання ритуальних послуг із суб'єктами господарювання, що діють на цьому ринку.

5. ОБСТАВИНИ, ЯКІ МІСТЯТЬ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

- (42) Відділення, здійснивши аналіз інформації, наданої ВК Нетішинської МР листом від 18.02.2025 № 21/01-23-746/2025 (вх. № 72-02/368е від 31.01.2025) встановило таке.

- (43) На території Нетішинської міської територіальної громади у 2022-2024 роках та січні 2025 року були два діючих кладовища, розташовані: у м. Нетішин на вул. Старонетішинській та у с. Старий Кривин.
- (44) Листом від 18.02.2025 № 21/01-23-746/2025 (вх. № 72-02/368е від 31.01.2025) ВК Нетішинської МР повідомив Відділення, що станом на 18 лютого 2025 року комунальну ритуальну службу у Нетішинській міській територіальній громаді не створено.
- (45) Також, ВК Нетішинської МР зазначив, що суб'єкт господарювання, який протягом 2022-2024 роках та січні 2025 року здійснював обслуговування та забезпечував благоустрій міського кладовища м. Нетішин – комунальне підприємство Нетішинської міської ради «Благоустрій».
- (46) Зокрема, з метою облаштування та обслуговування території міського кладовища - м. Нетішин на вул. Старонетішинській ВК Нетішинської МР прийнято рішення від 02.03.2018 № 39/2367 № 2367 «Про передачі КП НМР «Благоустрій» у постійне користування підприємству земельну ділянку площею 10,00 га для будівництва та обслуговування будівель закладів комунального обслуговування, яка розташована на території Нетішинської міської ради за межами населеного пункту.
- (47) Відповідно до пункту 4 Типового положення ритуальна служба, основними завданнями ритуальної служби в Україні є: здійснення організації поховання померлих і надання передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та ритуальних послуг, не передбачених цим переліком, а також реалізація предметів ритуальної належності.
- (48) Згідно з пунктом 5 Типового положення ритуальна служба, ритуальна служба відповідно до покладених на неї завдань зобов'язана:
- укладати договори-замовлення на організацію та проведення поховання (далі - договір-замовлення);
 - організовувати поховання померлих згідно з договорами-замовленнями;
 - створювати рівні умови для поховання померлого незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак;
 - розширювати номенклатуру ритуальних послуг для громадян з різними фінансовими можливостями;
 - у разі відсутності на ринку послуг регіону необхідної Замовнику ритуальної послуги - забезпечувати надання цієї послуги власними силами;
 - забезпечувати конфіденційність інформації про померлого;
 - організовувати виконання роботи з благоустрою місць поховань відповідно до кошторису;
 - забезпечувати функціонування місць поховань відповідно до порядку, визначеного відповідним виконавчим органом сільської, селищної та міської ради, згідно зі статтею 23 Закону України «Про поховання та похоронну справу»;
 - безоплатно виділяти місця для поховання померлого чи урни з прахом померлого на кладовищі (у колумбарії);
 - реєструвати поховання та перепоховання померлих у Книзі реєстрації поховань та перепоховань;
 - видавати користувачу місця поховання свідоцтво про поховання;
 - видавати на замовлення громадян довідки про наявність поховання померлого на кладовищі в зазначеному населеному пункті;
 - реєструвати намогильні споруди в Книзі обліку намогильних споруд;
 - у разі осквернення могил, місць родинного поховання, навмисного руйнування та викрадання колумбарних ніш, намогильних споруд та склепів готувати та подавати до виконавчого органу відповідної сільської, селищної чи міської ради відповідний акт про суму та характеристику збитку;

- на підставі договору-замовлення забезпечувати безперешкодний доступ на територію кладовища (крематорію) суб'єкта господарської діяльності (далі - виконавця послуг), з яким укладено договір про надання ритуальних послуг;
 - здійснювати інші функції відповідно до Закону України «Про поховання та похоронну справу».
- (49) Таким чином, на території м. Нетішин ритуальна служба, на підставі відповідного рішення органу місцевого самоврядування, не створена.
- (50) Слід зазначити, що ВК Нетішинської МР було прийнято рішення від 23.05.2013 №167/2013 «Про встановлення вартості необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг».
- (51) Вищеназваним рішенням було визначено виконавцем необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг у м. Нетішині фізичну особу-підприємця Поліщука Миколу Васильовича (далі – ФОП Поліщук М. В.), з яким ВК Нетішинської МР було укладено договір від 3 червня 2013 року про надання необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг.
- (52) 13.02.2020 року №71/2020 ВК Нетішинської МР було прийнято рішення Про встановлення вартості необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, яким було визнано таким, що втратило чинність рішення від 23.05.2013 №167/2013 «Про встановлення вартості необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг».
- (53) 11.02.2021 року №94/2021 ВК Нетішинської МР було прийнято рішення Про внесення змін до рішення ВК Нетішинської МР від 13.02.2020 року №71/2020 «Про встановлення вартості необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг».
- (54) Вищезазначене рішення було доповнене пунктом про визначення виконавцем необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг на території Нетішинської міської територіальної громади фізичну особу-підприємця Поліщука Миколу Васильовича.
- (55) Згідно з рішенням ВК Нетішинської МР від 11.02.2021 №94/2021 Про внесення змін до рішення виконавчого комітету Нетішинської міської ради від 13 лютого 2020 року №71/2020 «Про встановлення вартості необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг» визнано виконавцем необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг на території Нетішинської міської територіальної громади фізичну особу-підприємця Поліщука Миколу Васильовича
- (56) ВК Нетішинської МР укладено з ФОП Поліщуком М. В. (реєстраційний номер облікової картки платника податків - 2290606230; місцезнаходження: вул. Снігурі, 54, м. Нетішин, 30100) договір про надання необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг від 03.06.2013 б/н, відповідно до якого ФОП Поліщук М. В. надає необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг в порядку, передбаченому необхідним мінімальним переліком вимог щодо порядку організації поховань і ритуального обслуговування населення, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193.
- (57) Відповідно до пункту 3.2 зазначеного Договору, ФОП Поліщук М. В. зобов'язаний подавати ВК Нетішинської МР необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг, їх характеристики та вартість. При наданні послуг з копання могил на кладовищі гарантувати збереження могил та надмогильних споруд, інших елементів благоустрою могил, що розміщені поруч з новими похованнями, та відшкодовувати матеріальні збитки у разі їх пошкодження.
- (58) Рішенням від 27.07.2023 №279/2023 Про внесення змін до рішення виконавчого комітету Нетішинської міської ради від 13 лютого 2020 року №71/2020 «Про встановлення вартості необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг» ВК Нетішинської МР встановив вартість необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг для ФОП Поліщука М. В., зокрема, на послуги з:
- Оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховань – 17,00 грн.;

- Копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування надмогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили): 1,1 м. – 671,00 (літній період), 1125,00 (зимовий період), 1,6 м. - 1354,00 (літній період), 2190,00 (зимовий період), 2,0 м. - 1844,00 (літній період), 2899,00 (зимовий період), 2,2 м. - 2019,00 (літній період), 3178,00 (зимовий період), 2,4 м. - 2193,00 (літній період), 3459,00 (зимовий період);
 - Поховання урни з прахом померлих у колумбарну нішу, в існуючу могилу, у землю - 329,00 (літній період), 823,00 (зимовий період).
- (59) Таким чином, надання необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг у м. Нетішин здійснюється ФОП Поліщуком М. В. (реєстраційний номер облікової картки платника податків - 2290606230; місцезнаходження: вул. Снігурі, 54, м. Нетішин, 30100), відповідно до договору від 03.06.2013 року б/н.
- (60) Договори про надання ритуальних послуг з іншими суб'єктами господарювання не укладались.
- (61) Відповідно до інформації, отриманої з відкритих джерел мережі Інтернет (<https://ritualexpert.biz.ua/uk/ritualni-poslugi-netishin.html>) на території Нетішинської міської територіальної громади здійснюють діяльність з надання ритуальних послуг наступні суб'єкти господарювання – ритуальний салон «Ангел» (ФОП Китюшко Ніна Олександрівна, ритуальний дім «Скорбота», Бюро ритуальних послуг.)
- (62) Враховуючи зазначене, ринок ритуальних послуг на території Нетішинської міської територіальної громади, на який поширюються повноваження ВК Нетішинської МР, може бути конкурентним та економічно привабливим для інших суб'єктів господарювання, що могли б бути потенційними конкурентами на вказаному ринку.

6. НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ НА КОНКУРЕНЦІЮ

- (63) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» економічна конкуренція (конкуренція) - це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремих суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.
- (64) Аналіз наявної у Відділенні інформації свідчить, що на території Нетішинської міської територіальної громади не врегульована діяльність в галузі поховання померлих у порядку, встановленому чинним законодавством.
- (65) На території м. Нетішин, на яку поширюються повноваження ВК Нетішинської МР, ритуальна служба не створена, відсутній передбачений законодавством порядок доступу суб'єктів господарювання на ринок ритуальних послуг.
- (66) При цьому, ВК Нетішинської МР замість створення ритуальної служби рішенням від 11.02.2021 №94/2021 Про внесення змін до рішення виконавчого комітету Нетішинської міської ради від 13 лютого 2020 року №71/2020 «Про встановлення вартості необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг» визначив ФОП Поліщука М.В. виконавцем необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг на території Нетішинської міської територіальної громади, а також надано право одноосібно надавати ритуальні послуги для населення, що може призвести до недопущення конкуренції на ринку ритуальних послуг.
- (67) Такі дії ВК Нетішинської МР мають негативні наслідки як для суб'єктів господарювання, які бажають надавати ритуальні послуги, та позбавляються можливості реалізувати положення чинного законодавства щодо укладення з ритуальною службою договору про надання ритуальних послуг та подальшого здійснення господарської діяльності на ринку в передбаченому законодавством порядку, так і для мешканців Нетішинської міської територіальної громади, які не можуть реалізувати свої права, передбачені законодавством

- укладати з ритуальною службою відповідний договір-замовлення на організацію та проведення поховання, отримувати послуги відповідно до визначеного законодавством Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг та самостійно обирати виконавців таких послуг.
- (68) Натомість, мешканці м. Нетішин змушені звертатись за отриманням ритуальних послуг виключно до ФОП Поліщука М.В., який визначений ВК Нетішинської МР виконавцем надання ритуальних послуг населенню та сплачувати вартість цих послуг, без можливості обрання більш економічно вигідних пропозицій інших суб'єктів господарювання, які могли б надавати аналогічні види ритуальних послуг.
- (69) Під недопущенням конкуренції розуміється можливість настання негативних наслідків, що полягають у зміні об'єктивно існуючих факторів, які обумовлюють інтенсивність конкуренції та можливість учасників ринку конкурувати між собою на рівних умовах.
- (70) Недопущення конкуренції передбачає створення такої ситуації, коли штучно створюються бар'єри, які унеможливають входження на ринок потенційних конкурентів.
- (71) В даному випадку дії ВК Нетішинської МР щодо визначення фізичної особи-підприємця Поліщука Миколу Васильовича виконавцем необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг на території Нетішинської міської територіальної громади перешкоджають створенню конкурентного середовища та, відповідно появи нових конкурентів – як ритуальної служби (спеціалізованого комунального підприємства), так і інших суб'єктів господарювання приватної форми власності - виконавців послуг, які у відповідності до законодавчо встановлених норм у сфері поховання та похоронної справи, матимуть безперешкодний доступ на ринок ритуальних послуг в межах м. Нетішин.
- (72) Відповідно частин до першої та другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів щодо демонополізації економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю.
- (73) Суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (74) У свою чергу, недотримання зазначених принципів призводить до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції та, відповідно, до нездійснення органами місцевого самоврядування заходів, які сприяють розвитку конкуренції, здійснення яких є одним із заходів, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму.

6. ВИСНОВКИ

- (75) Статтею 19 Конституції України передбачено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.
- (76) Згідно зі статтею 144 Конституції України органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, приймають рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території.
- (77) Одним із визначених статтею 4 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» принципів, на основі яких здійснюється місцеве самоврядування в Україні, є законність.
- (78) Частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є

- прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (79) Згідно з частиною третьою статті 15 цього Закону вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (80) Відповідно до пункту 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (81) Таким чином, дії виконавчого комітету Нетішинської міської ради Хмельницької області щодо визначення фізичної особи-підприємця Поліщука Миколу Васильовича виконавцем необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг на території Нетішинської міської територіальної громади, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до недопущення конкуренції на ринку ритуальних послуг.
- (82) Згідно з частиною першою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, а у разі, якщо порушення припинено, - щодо вжиття заходів для усунення наслідків цих порушень. Враховуючи вищевикладене, керуючись статтями 7, 12, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 із змінами, адміністративна колегія Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Виконавчому комітету Нетішинської міської ради Хмельницької області припини дії, які є предметом даних рекомендацій та містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до недопущення конкуренції на ринку ритуальних послуг на території Нетішинської міської територіальної громади Хмельницької області, а також усунути причини виникнення цього порушення і умов, що йому сприяють.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Частиною третьою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків

окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Про результати розгляду цих рекомендацій та здійснені заходи необхідно повідомити Відділення **у двомісячний строк** з дня їх одержання.

Голова адміністративної колегії
в.о.голови Відділення

Віталій ЛУЦЮК